

„Kommcsy!”^[1]

Avantgard verslevél a művelődési miniszternek

Az 1984-es év júliusának végén különös küldemény érkezett Köpeczi Béla művelődési miniszter titkárságához. A Köpeczy (!) Béla „kulturális” miniszternek címzett, bélyeggel ellátott és a feladó vélt vagy valós személyét is feltüntető borítékból ugyanis egy írógép által készített, lila színű indigós másodlatú három lapos levél került elő, amely egy igen furcsa nyelvezettel megírt levelet, pontosabban verses üzenetet tartalmazott. Ez a leginkább az avantgard művészeti irányba sorolható másodlatú három lapos levél könnyed és gúnyosnak szánt formában mondott ítéletet a korszak művelődéspolitikája felett.

Bevezetés

Az 1984-es év júliusának végén különös küldemény érkezett Köpeczi Béla művelődési miniszter titkárságához. A Köpeczy (!) Béla „kulturális” miniszternek címzett, bélyeggel ellátott és a feladó vélt vagy valós személyét is feltüntető borítékból ugyanis egy írógép által készített, lila színű indigós másodlatú három lapos levél került elő, amely egy igen furcsa nyelvezettel megírt levelet, pontosabban verses üzenetet tartalmazott. Ez a leginkább az avantgard művészeti irányba sorolható másodlatú három lapos levél könnyed és gúnyosnak szánt formában mondott ítéletet a korszak művelődéspolitikája felett, pontosabban - amennyi legalább is kihámozható belőle - egy úgynevezett FMK pályázat és valamilyen verseny eredményét kritizálta sajátos írói eszközökkel.

A levélnek már a megszólító része is ironikusan kezdődik, és a kádári korszakot jellemző titkosságot, vagyis a minden fontosabb írásművet titkosítani igyekvő törekvéseket is célba veszi („Szigorujann piszkoss”). Az írógép adta lehetőségeket kihasználva a kötőjelekkel, vízszintes vonalazással és a pontok használatával ad nyomatékot mondanivalójának és fejezi ki e avantgardos módszerrel az igencsak őszintének tűnő véleményét.

A szerző szövegben szinte minden szót eltorzított, kitekert és gyakori a betűk felcserélése (főleg a „j” és „ly” betűk következetes cseréje), emellett a hasonló jelentésű szavak alkalmazása, a fonetikus, hangzás szerinti szóleírás, az „sz” betű alkalmazásával történő nagymértékű selypítés, a magán- és mássalhangzók többszörözése, valamint a szándékosan helytelen elválasztás vagy éppen összevonás. Vélhetően a gyerekes kifejezések alkalmazása is szándékosan történt („köci, -böszy”). Megemlítenéd, hogy a szöveg kissé emlékeztet a rejtő jenő-i írói megoldásokra, leginkább Fűlig Jimmy saját kezű leveleire Rejtő „cirkálós” történeteiből.

A három oldalas szöveget végig géppel írták, és csak egyetlen egyszer toldott be, javított a feladó egyetlen betűt a kézírással (a harmadik lapon a nem-avantgard versben). Vagy nagyon virtuóz volt az író, és rögtön, gépelés közben alkotta meg jól átgondoltnak tűnő művét, vagy valószínűbb, hogy előtte kézzel leírta, és csak utána gépelte le.

[Képgaléria megtekintése](#) ^[2]

A szövegből két konkrétum tűnik ki: egy FMK pályázat eredményét, valamint egy verseny lefolyását tartotta a szerző túrhetetlennek. Ez az FMK mozaikszó valószínűleg a budapesti Fiatal Művészek Klubjának rövidítése. Ebben az évben sorra hirdették meg a művelődési házak igazgatói pályázatait, vélhetően ebbe a sorba tartozott bele az „Ifflyu Tyttán”-ok klubja is.

1984. első feléből egy művészeti versenyről van tudomásunk. Ezt „Szép magyar beszéd verseny” néven hirdette meg a Minisztérium az összes középfokú oktatási intézmény részére. Döntőjét április végén a KISZ Központi Bizottságával és a győri tanácsi szervekkel közös szervezésben tartotta meg a tárca, ahol egy kötelező és egy szabadon választott szöveget kellett felolvasni.

A Réz Huba név valószínűleg álnév, és jelenleg Miskolcon sem létezik Pályamunkások útja (13-as szám!) a „Verseny-dűlőben”.

A beadványt a miniszter titkárnője július 31-én a szokásos módon iktatta (az 1984. évi 1983-as, éppen soron következő számon), mellyel egyébként hivatalos ügyirattá is vált. Túl sokat azonban nem intézkedtek vele, semmilyen saját feljegyzés nem található a lapokon. A titkárnő még aznap rá is csapta az erre a célra legyártott bélyegzőt: „További intézkedést nem igényel, irattárba tehető. Budapest, 1984. VII. 31.”

Jelzi az idők szellemét, hogy egy ilyen levél az úgynevezett ötvenes években szinte biztos, hogy az Államvédelmi Hatósághoz került volna. A nyolcvanas években azonban nem indult semmilyen retorzió, és először a többi miniszteri irattal együtt és azok között a Művelődési Minisztérium saját irattárába helyezték, majd valamivel később innen az „olszágosz fűszalaktál”-ba szállították be, ahol ma is található. Nemde?

Az irat lelőhelye: MOL XIX-I-9-b-1983-1984. (Magyar Országos Levéltár, Köpeczi Béla miniszter, 1984. évi 1983-as iktatószám.)

Címkek:

[Fűlig Jimmy](#) ^[3]

[Fiatal Művészek Klubja](#) ^[4]

Kiadás: 10. évfolyam (2010) 3. szám

Forrás webcím: <https://www.archivnet.hu/kuriozumok/kommcsy.html>

Hivatkozások

[1] <https://www.archivnet.hu/kuriozumok/kommcsy.html>

[2] https://www.archivnet.hu/./././galeria_pop.php%3Fga_id%3D8

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/fuug-jimmy>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/fiatal-muveszek-klubja>